

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับเรียนโดยเน้นฉันทลักษณ์ สรุปสาระที่สำคัญดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับเรียนโดยเน้นฉันทลักษณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านเนื้อหาในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับเรียนโดยเน้นฉันทลักษณ์
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านฉันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับเรียนโดยเน้นฉันทลักษณ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาจะมีผลสัมฤทธิ์ทางเนื้อหาในบทร้อยกรองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์จะมีผลสัมฤทธิ์ทางฉันทลักษณ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหมอพัฒนาราษฎร์ อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2537 จำนวน 2 ห้องเรียน คือ 6/1 และ 6/2 ห้องละ 25 คน โดยก่อนทำการทดลองผู้วิจัยได้นำคะแนนการทดสอบวิชาภาษาไทยภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 3 ห้องเรียนมาหาห้องที่มีค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และมีจำนวนนักเรียนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้ได้ตัวอย่างประชากรตามที่ต้องการ คือ กลุ่มละ 25 คน นำทั้ง 2 ห้องมาจับฉลากเลือกวิธีสอนได้ ป.6/1 ใช้วิธีสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์ และ ป.6/2 ใช้วิธีสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหา

2. แผนการสอนเขียนบทร้อยกรอง

แผนการสอนเขียนบทร้อยกรอง จำนวน 32 แผน โดยแบ่งเป็นแผนการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหา 16 แผน และแผนการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์ จำนวน 16 แผน

ก่อนการทดลองใช้แผนการสอนทั้ง 32 แผนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน ให้ตรวจพิจารณาแก้ไข จากนั้นนำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดลองสอนนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 2 แผน เพื่อปรับปรุงแก้ไขระยะเวลา และลำดับขั้นในแผนการสอน แล้วจึงนำไปทดลองสอนกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนเอง ใช้เวลาในการสอนแผนละ 3 คาบ รวมใช้เวลาในการสอนกลุ่มทดลองละ 48 คาบ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และผ่านการวิเคราะห์รายข้อ มีความยากระหว่าง 0.20-0.80 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และค่าความเที่ยงเมื่อนำไปใช้กับตัวอย่างประชากร 0.90

3.2 แบบทดสอบการเขียนบทร้อยกรองด้วยตนเอง โดยกำหนดให้เขียนกลอนแปดและกาพย์ยานี 11 จากภาพ ประเภทละ 2 บท โดยเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านแล้ว

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อร้อยกรองและการเขียนบทร้อยกรองก่อนการทดลองใช้แบบสอบถามดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านให้ตรวจพิจารณาและแก้ไขในด้านความเที่ยงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของการใช้ภาษา และผ่านการวิเคราะห์รายข้อโดยเลือกข้อความที่มีค่าตั้งแต่ 1.90 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่น .67

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบตัวอย่างประชากรก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ
2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มตามแผนการสอนที่สร้างไว้ 32 แผน
3. ทดสอบความสามารถในการเขียนร้อยกรอง หลังการทดลอง (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิม
4. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อร้อยกรองและการเขียนร้อยกรอง โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ หลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองของกลุ่มที่เรียนโดยเน้นเนื้อหา กับกลุ่มที่เรียนโดยเน้นฉันทลักษณ์ ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test)
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหา กับกลุ่มที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์ โดยการทดสอบค่า (t-test)
3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อร้อยกรองและการเขียนร้อยกรอง ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

สรุปผลการวิจัย

1. จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยเน้นเนื้อหา กับเรียนโดยเน้นฉันทลักษณ์ พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยกรองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
2. นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหา มีผลสัมฤทธิ์ทางเนื้อหาในการเขียนร้อยกรอง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางฉันทลักษณ์ไม่แตกต่างกันจากนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยเน้นเนื้อหากับเรียนโดยเน้นฉันทลักษณ์ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยกรองและผลสัมฤทธิ์ทางเนื้อหา สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาเป็นการให้ผู้เรียนได้รู้รายละเอียดของเนื้อเรื่อง และได้รับอรรถรสจากการอ่านบทร้อยกรองนั้น จนเกิดความประทับใจและรู้สึกชอบในบทร้อยกรอง ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอยากเขียน ดังที่ ทศนีย์ ศุภเมธี (2535) กล่าวว่า เมื่อนักเรียนมีความพอใจ มีความสนุกสนานที่เกิดจากแรงจูงใจแล้ว จะทำให้มีความกระตือรือร้น เกิดแรงบันดาลใจอยากที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองต่อไป และรู้สึกสนุกกับการเรียน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนในด้านที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดและกล้าแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นการเขียนร้อยกรอง สอดคล้องกับ สีวาทน์ ปทุมสติ (2533) ได้เสนอว่าการสอนเขียนร้อยกรองเริ่มแรกควรมีกให้เด็กรู้จักคิดและแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นการเขียนอย่างอิสระ เมื่อนักเรียนได้ฝึกความคิดและนำความคิดอย่างอิสระด้วยความรู้สึกอยากคิด อยากเขียน

แล้ว ย่อมเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเขียนบทร้อยกรอง รวมทั้งก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี มีใจรัก และสนใจในบทร้อยกรอง

การที่ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาในบทร้อยกรองก่อนที่จะลงมือเขียนร้อยกรองนั้น ทำให้ผู้เรียนได้แนวคิดจากเนื้อหาในบทร้อยกรอง ซึ่งมีส่วนการพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก ดังที่ ชูศักดิ์ สุภรณ์นท์ (2533) ได้วิเคราะห์บทร้อยกรองที่มีแนวคิดในการพัฒนาเด็กและเยาวชนจากวารสารในช่วงปี 2528-2530 พบว่า บทร้อยกรองมีแนวคิดในการพัฒนาเด็กในด้านการให้ความรักความอบอุ่น การให้ความสำคัญ การเสนอปัญหาเพื่อกระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหา การศึกษา ความต้องการผู้นำและความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลากรในการพัฒนาเด็ก ดังนั้นการใช้ตัวอย่างบทร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาที่มุ่งเน้นความสำคัญของรายละเอียดในเนื้อหาบทร้อยกรอง จะช่วยสะท้อนความคิดและประสบการณ์ของนักเรียนออกมาเป็นการเขียนร้อยกรองได้ สอดคล้องกับ เจอรัล ดัฟฟี (Gerald Duffy, 1985) ที่ว่า การใช้บทร้อยกรองอื่นเป็นตัวอย่างในการเขียน จะทำให้เด็กมีแนวทางในการดึงแนวคิดและประสบการณ์ของตนออกมาเขียนเป็นบทร้อยกรอง

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านจิตลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มทดลอง ทั้งสองกลุ่มที่เรียนการเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับเน้นจิตลักษณะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นจิตลักษณะเป็นการให้ผู้เรียนได้ศึกษาลักษณะบังคับทางจิตลักษณะจากตัวอย่างบทร้อยกรองก่อนลงมือเขียนร้อยกรอง ซึ่งเป็นวิธีที่ให้ผลดีในผลงานการเขียนร้อยกรองที่ไพเราะตามสัมผัสบังคับทางจิตลักษณะ แต่การให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองตามแผนผังบังคับทางจิตลักษณะโดยพิจารณาจากตัวอย่างบทร้อยกรองที่กำหนด นับว่าเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยนัก เพราะนักเรียนจะต้องเขียนบทร้อยกรองตามกฎเกณฑ์ มีความถูกต้องในจำนวนคำและสัมผัสทางจิตลักษณะที่ตายตัวไม่เปลี่ยนแปลง ต่างจากการเขียนแบบเน้นเนื้อหาที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงได้ตามความคิด หัวเรื่อง และประสบการณ์ และโดยธรรมชาติของเด็กแล้วไม่ชอบการขีดวงจำกัด ด้วยการให้เขียนบทร้อยกรองที่ถูกต้องตามจิตลักษณะ ซึ่งจะทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องยากและเกิดความไม่ชอบจากการที่ต้องเขียนในลักษณะเดิม ๆ ตามข้อกำหนดทางจิตลักษณะ ดังที่ ศิวานนท์ ปทุมสุติ (2533) กล่าวว่า อ้อฯ เริ่มสอนเด็กเขียนร้อยกรองด้วยการสอนจิตลักษณะ เพราะจะทำให้เด็กเบื่อและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อจิตลักษณะ สอดคล้องกับ โจน วอลซ์ (Joan Walsh, 1959) กล่าวว่า เด็กจะสนใจในเนื้อหาของร้อยกรองและ

การสนองตอบทางอารมณ์ มากกว่าที่จะเรียนรู้รูปแบบของบทร้อยกรอง

ดังนั้นการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักฉันทลักษณ์ก่อน แล้วจึงเขียนร้อยกรองทำให้นักเรียนใช้โครงสร้างทางฉันทลักษณ์เป็นหลักแล้วจึงนำคำหรือวลีมาใส่ในโครงสร้างฉันทลักษณ์นั้น ซึ่งคำหรือวลีดังกล่าวบางคำไม่มีความหมายในตัวเอง เพียงแต่มีตัวสะกด เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ที่ตรงตามลักษณะบังคับทางฉันทลักษณ์ จึงทำให้ผลงานการเขียนร้อยกรองที่ได้ เมื่ออ่านแล้วพบว่า ขาดความสัมพันธ์กันในเนื้อหา มีใจความไม่ชัดเจนและเป็นการเสนอความคิดอย่างวague

ข้อค้นพบเพิ่มเติม

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองในครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อค้นพบเพิ่มเติมที่จะอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มนี้ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหา กับกลุ่มที่เรียนโดยเน้นฉันทลักษณ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองสูงขึ้นหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า การสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหา และเน้นฉันทลักษณ์ ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนร้อยกรองสูงขึ้น เนื่องจากการสอนเขียนร้อยกรองทั้งสองวิธีนี้ มีกิจกรรมในขั้นเตรียมการก่อนการเขียนร้อยกรอง ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่สร้างความสนใจ ให้แรงจูงใจที่ทำให้เด็กอยากเรียน จากนั้นผู้เรียนจะได้เห็นตัวอย่างบทร้อยกรองที่ดี และในขณะที่เรียนรู้จากตัวอย่างบทร้อยกรองเด็กจะได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านประสบการณ์และแนวคิดใหม่ ๆ ดังที่ เบทริค เฟรินเนอร์ (Beatrice Furner, 1973) เสนอว่า การให้เด็กมีโอกาส และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก่อนเขียนร้อยกรองนั้น เป็นโอกาสในการขยายความคิดให้ชัดเจนขึ้น และได้ภาษาหรือวลีเพื่อนำไปใช้ในการเขียนร้อยกรองได้ และเมื่อผู้เรียนต่างมีข้อมูลทั้งในด้านความคิดที่หลากหลายในแง่อารมณ์ ความรู้สึก ความไพเราะ ฉันทลักษณ์ และลีลาในบทร้อยกรอง จึงเป็นแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องหรือฉันทลักษณ์ที่จะเขียนร้อยกรอง และในขณะที่นักเรียนลงมือเขียนร้อยกรอง ครูจะช่วยอธิบายขยายความคิด ดังที่ โดแนลด์ เกรฟ (Donald Graves, 1976) ได้วิจัยพบว่า การพัฒนากระบวนการเขียนของนักเรียนนั้น ครูควรมีส่วนร่วมไปพร้อมกับเด็กในขณะปฏิบัติกิจกรรม เมื่อนักเรียนเขียนบทร้อยกรองแล้ว จึงมีการแลกเปลี่ยนความคิดในรูปของผลงานด้วยการนำเสนอในวิธีต่าง ๆ และในลำดับ

สุดท้ายจึงนำไปสู่การแก้ไขและเขียนบทร้อยกรองเพิ่มเติม

จะเห็นได้ว่าการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาและเน้นฉันทลักษณ์ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละขั้นที่ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนได้แนวคิด แนวทาง ที่สามารถดึงประสบการณ์ ความรู้ และความคิดดังกล่าว ถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียนร้อยกรองได้ในที่สุด โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นสิ่งที่ยากเกินความสามารถของนักเรียน จึงช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองสูงขึ้น ดังผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้และจากแนวคิด งานวิจัยของนักการศึกษาอื่น ๆ ที่กล่าวมา

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองทั้ง 2 กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มที่เรียนโดยเน้นเนื้อหาและกลุ่มที่เรียนโดยเน้นฉันทลักษณ์มีความพึงพอใจต่อร้อยกรองและการเขียนร้อยกรองสูงขึ้นหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาและเน้นฉันทลักษณ์ ทำให้นักเรียนรู้สึกชอบในบทร้อยกรองและปรารถนาที่จะเขียนร้อยกรองมากกว่าเดิม เนื่องจากนักเรียนมีโอกาสดำเนินการทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง จึงได้รับแรงบันดาลใจ ได้รับความซาบซึ้งจากรายละเอียดในเนื้อหาของบทร้อยกรอง ทำให้เกิดความรู้สึกอยากคิด อยากเขียน ดังที่ชิตา โมสิกรัตน์ (2526) ได้กล่าวว่า ความซาบซึ้งเป็นลักษณะนิสัยที่ปรากฏในตัวบุคคลที่สามารถฝึกให้มีขึ้นในตัวผู้เรียน โดยครูผู้สอนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้อ่านได้เรียนมากขึ้นสอดคล้องกับ บันลือ พฤกษ์วัน (2526) ที่กล่าวไว้ว่า ความซาบซึ้งในวรรณคดีเกิดจากการที่เด็กนิยมชมชอบ รู้สึกถึงความประณีตบรรจงความไพเราะกินใจ ซึ่งถ้าครูเริ่มฝึกให้เด็กเรียนอย่างถูกต้องนับว่าเป็นการปูพื้นฐานที่ดี โดยนักเรียนทั้งสองกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจมากที่สุดเมื่อได้เรียนเนื้อหาในบทร้อยกรองแต่ละประเภทแล้ว ทำให้อ่านบทร้อยกรองอื่นได้เข้าใจง่ายขึ้น และมีความพึงพอใจมากต่อการฝึกเขียนบทร้อยกรองที่ทำให้มีความกระตือรือร้น ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนกันอ่านและช่วยแก้ไข รวมทั้งเมื่อได้อ่านบทร้อยกรองแล้ว ทำให้รู้ถึงความคิดความในใจของผู้แต่ง และการอ่านบทร้อยกรองนับว่าเป็นการพักผ่อนวิธีหนึ่งที่ทำให้หายเครียดได้ เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ ไมเคิล พอลฟอร์ด (Michael Paul Ford, 1988) ที่พบว่า หลังจากได้เรียนการเขียนร้อยกรองโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมแล้ว นักเรียนมีพัฒนาการในการรับรู้บทร้อยกรอง รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อร้อยกรองสูงขึ้น

ดังนั้น การที่เด็กจะรู้สึกพึงพอใจต่อบทร้อยกรองนั้น ครูผู้สอนมีส่วนสำคัญในการเลือกใช้วิธีสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนา ทั้งความรู้ ความสามารถ และความซาบซึ้งพึงพอใจของเด็กที่มีต่อร้อยกรองได้

ข้อสังเกตบางประการจากผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มทดลอง พบว่านักเรียนแสดงความสนใจ มีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการเรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากในช่วงเวลาการสอนแต่ละครั้งนักเรียนทุกคนมีโอกาสในการทำกิจกรรม ได้เคลื่อนไหว ได้แสดงความคิดเห็นในกลุ่ม มีเกมการแข่งขัน ซึ่งเป็นแรงจูงใจเร่งเร้าความสนใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยในกิจกรรมขั้นเตรียมความพร้อมที่ต้องใช้ตัวอย่างบทร้อยกรอง ผู้วิจัยต้องใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อเน้นให้นักเรียนได้แนวคิดอย่างเด่นชัด จากตัวอย่างในบทร้อยกรองซึ่งมีผลต่อกิจกรรมในขั้นต่อไป นับว่าใช้เวลาพอสมควร สำหรับการทำงานกลุ่มของนักเรียนผู้วิจัยใช้เกมหรือกิจกรรมให้นักเรียนได้เปลี่ยนกลุ่มทุกครั้ง สังเกตได้ว่านักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการทำงานกลุ่มมากนักโดยในช่วงแรก ๆ จะยึดความคิดของสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม ผู้วิจัยจึงคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดเสมอทั้งในส่วนการปฏิบัติตนในการทำงานกลุ่มและในส่วนที่เป็นเนื้อหาของกิจกรรม

ในการฝึกเขียนบทร้อยกรองแบบเป็นกลุ่ม นักเรียนเสนอความคิดและช่วยเหลือกันดี เช่น การเสนอถ้อยคำ การเสนอหัวเรื่อง บรรยากาศในการทำงานกลุ่มมีลักษณะคล้อยกันทั้งสนุกสนานและเอาจริงเอาจัง โดยในบางครั้งนักเรียนขอขยายช่วงเวลาในการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับผลงานการเขียนบทร้อยกรองที่ได้ชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมกล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาจะได้ผลงานที่เป็นเรื่องเป็นราว ได้ใจความ เป็นความคิดแปลกใหม่ที่ผิดลักษณะทางฉันทลักษณ์ไปบ้าง ส่วนนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นฉันทลักษณ์ จะได้ผลงานที่มีความตรงถูกต้องในฉันทลักษณ์ โดยการเขียนในระยะแรก มีลักษณะคล้ายตัวอย่างในบทร้อยกรองบ้าง อาจเป็นเพราะนักเรียนกลัวจะเขียนผิดฉันทลักษณ์ และในเรื่องผลงานบางชิ้นพบคำหรือวลี ที่ไม่มี ความหมายเพราะมุ่งการสัมผัสที่ถูกต้อง จนถึงกิจกรรมในขั้นปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องนักเรียนทั้งสองกลุ่มจึงเขียนได้ดีขึ้น

เมื่อให้เขียนบทร้อยกรองด้วยตนเอง นักเรียนบางคนเขียนบทร้อยกรองเพิ่มเติม

บางคนแต่งใหม่โดยมีเค้าโครงเดิมของผลงานกลุ่มอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่ นักเรียน สามารถเขียนบทร้อยกรองได้ดีขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่านักเรียนจะพัฒนาความสามารถ ความรู้ และประสบการณ์เดิมได้ หากจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและวิธีสอนที่เหมาะสม ก็จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถทางการเขียนร้อยกรองได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับครูในการเรียนการสอน

1. จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า การสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาและเน้นฉันทลักษณ์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองของนักเรียนสูงขึ้นจึงควรนำไปใช้ในการเรียนการสอนต่อไป
2. ในการสอนบทร้อยกรอง ครูอาจผสมผสานขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการสอนทั้ง 2 วิธีเข้าด้วยกัน เพราะแต่ละวิธีต่างก็มีข้อดีที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้น
3. ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการใช้ตัวอย่างบทร้อยกรอง โดยพิจารณาและคัดเลือกจากวารสารและสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเด็ก จะทำให้เด็กได้รู้จักและใกล้ชิดกับบทร้อยกรองยิ่งขึ้น
4. การกำหนดสัดส่วนของการใช้เวลาหรือสัดส่วนของกิจกรรมแต่ละขั้นควรมีการยืดหยุ่นได้ เนื่องจากการจำกัดเรื่องเวลาไม่เหมาะสำหรับการเขียนบทร้อยกรอง
5. ครูควรจัดกิจกรรมเสริมพิเศษเพื่อพัฒนาและกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความกระตือรือร้นต่อบทร้อยกรอง เช่น การส่งผลงานเข้าประกวด การรวบรวมผลงาน ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความรัก ความสนใจในบทร้อยกรอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาและเน้นฉันทลักษณ์ให้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการสอนเขียนร้อยกรองทั้งสองวิธีดังกล่าว
2. ควรมีการศึกษาวิธีการสอนอื่นใดที่นำไปใช้ในการสอนฉันทลักษณ์ทางร้อยกรองอย่างเหมาะสมและได้ผลดี

3. ความมีการศึกษาวิจัยการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาและเน้นฉันทลักษณ์
ที่สัมพันธ์กับทักษะการอ่านบทร้อยกรอง

4. ความมีการศึกษาวิจัยวิธีการใด ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อร้อยกรอง
อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ